

ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НА БАЗІ УНІВЕРСИТЕТУ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ТИПУ*Розглянуто механізми створення і функціонування інноваційного середовища на базі університету дослідницького типу.**The mechanisms of creation and activity of innovative environment of Research University was considered.*

Постановка проблеми. Побудова сучасної конкурентоспроможної економіки на основі інноваційної діяльності визначено одним із стратегічних орієнтирів в Програмі діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків». Інноваційна діяльність може успішно розвиватися тільки при функціонуванні повноцінної інфраструктури, до складу якої мають входити інноваційні структури різних типів – інноваційні центри, бізнес-інкубатори, технологічні та наукові парки, технополіси, території пріоритетного розвитку, інвестиційні та венчурні фонди. Такі структури найбільш ефективно забезпечують співпрацю освіти, науки, виробництва, сприяють швидкому проходженню інноваційного циклу: нова ідея – дослідний зразок – патентування – впровадження у виробництво.

Досвід розвинутих країн світу свідчить, що домінуюча роль у створенні зазначених структур належить провідним університетам дослідницького типу, де поряд з підготовкою висококваліфікованих кадрів, виконуються наукові дослідження та впроваджуються інноваційні розробки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз публікацій показав, що вітчизняні та закордонні науковці постійно розглядають функції університетів у побудові національної інноваційної системи [1-5]. Вони зазначають, що сучасний університет – це вже не тільки вища школа плюс наукові дослідження, але й складна багатофункціональна структура, яка здійснює освітню, наукову, інноваційну діяльність, що вносять реальний внесок у соціально-економічний розвиток регіону, країни [1]. На думку М.П. Федорова [2], постіндустріальна економіка, заснована на знаннях, ставить перед університетом триєдине завдання, що включає підготовку спеціалістів, проведення наукових досліджень, комерціалізацію результатів НДДКР. Деякі вчені вважають, що інтеграція освітньої, наукової та інноваційної діяльності має спрямовуватись на формування і розвиток певного промислово-економічного кластеру, який є пріоритетним для регіону та/або галузі [3].

Мета статті. Метою статті є обґрунтування необхідності створення і функціонування інноваційного середовища на базі університету дослідницького типу.

Виклад основного матеріалу. Дослідницький університет – це добре зарекомендована сучасна форма інтеграції освіти і науки [4]. Перший дослідницький університет був створений у 1809 р. Вільгельмом Фоу Гумбольдтом у Берліні. При тому, що університет нового типу у формі дослідницького вперше з'явився на європейському континенті, найбільший розвиток дослідницькі університети одержали в США. До 2000 року у США налічувалося близько 260 дослідницьких університетів (для порівняння: у Німеччині – 70; у Великобританії – 73; в Іспанії – 41) [5]. В Україні також розпочалися процеси формування університетів дослідницького типу. Наказом Міністерства освіти і науки України № 901 від 15.10.07. затверджено Положення «Про пілотний проект «Дослідницький університет» НТУУ «КПІ». Кабінет Міністрів України в листопаді 2007 р. затвердив нову редакцію статуту НТУУ «КПІ», яким визначено його статус як вищого навчального закладу дослідницького типу. Цим статутом визначено, що дослідницький університет проводить свою діяльність за такими взаємопов'язаними напрямками, як: підготовка висококваліфікованих фахівців для потреб економіки, освіти і науки, перепідготовка і підвищення кваліфікації наукових та інженерних кадрів; виконання фундаментальних досліджень і прикладних розробок на засадах взаємодії освіти, науки і інноваційної діяльності; інноваційна діяльність і комерціалізація наукових результатів. Указом президента України № 412/2008 від 05.05.08 «Про заходи щодо підвищення статусу Київського національного університету імені Тараса Шевченка» Кабінету Міністрів доручено забезпечити реалізацію комплексу заходів щодо перетворення цього закладу освіти у Київський національний дослідницький університет імені Тараса Шевченка.

Таким чином, поєднання і забезпечення успішної взаємодії усіх складових «трикутника знань» – освіта, наука та інновації призводить до утворення дослідницького університету. Як зазначає ректор НТУУ «КПІ» академік НАНУ М.З. Згуровський, в Україні складові «трикутника знань» розділені між собою [6]. Діяльності більшості вітчизняних університетів притаманні функції підготовки і перепідготовки кадрів, незначна частина університетів здійснює фундаментальні і прикладні дослідження (рис.1).

